

Ča je novega?

Predstave za djecu

Božićna čarolija u
Koromačnu i Zagrebu

BESPLATNI INFORMATIVNI LIST

GODINA I

prosinac 2003.

BROJ 3

Nove investicije u
Koromačnom

Naši umirovljenici
Izlet u Veneciju

Sajam knjiga u Puli
Eko radionice
Profila i Holcima

Stvarajmo zajedno
Djeca u Labinu i Zaboku
prodavala svoje radove

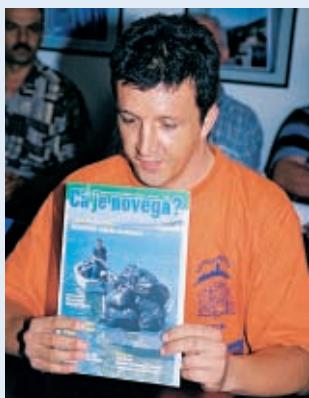

EKO DOSTAVA DO
VAŠIH VRATA

ROBERT FARAGUNA

- predsjednik brdsko-biciklističkog kluba "Istra bike" Labin

Punom brzinom u Novu godinu!

Dragi čitatelji "Ca je novega",

prije nego Vam poželjam sretan Božić i Novu godinu želim zahvaliti Vama i Holcimu što ste nam omogućili rado-sne trenutke provedene na biciklu tijekom raznošenja ovog Vašeg i našeg lista!

Tijekom godine koje je na izmaku nastojali smo biti ekološki korisni i na

druge načine. Tako smo u suradnji s Holcimom i Turističkom zajednicom Grada Labina imali akciju čišćenja plaža u Prtlogu, a ružno nas je vrijeme omelo u namjeri da isto učinimo i u Ravnima. U sklopu borbe protiv ovisnosti i u suradnji s Labin Zdravim gradom 15. prosinca smo organizirali biciklijadu "Zdravi điri".

U Novu, 2004. ulazimo punom brzinom! Ponosni smo izjaviti da 8. kolovoza organiziramo utrku koja se budeće za svjetske UCI bodove. Za usporedbu, to je kao ATP bodovi u tenisu. U suradnji s Turističkom zajednicom Grada Labina u turističkoj ćemo sezoni organizirati turističke biciklijade Labinštinom. Osim toga, bit će nas znatno više: osnivamo podružnice u Kršanu i Rovinju tako da ćemo s novim članstvom imati natjecatelje u svim kategorijama što malo koji klub u Hrvatskoj ima.

Do sljedećeg broja "Ca je novega"
sretan Božić i Nova godina!

Holcim

Svim čitateljima želimo vesele božićne blagdane i puno uspjeha u Novoj 2004. godini!

Srdačno se zahvaljujemo na marljivom radu i kreativnosti koju je pokazalo 1.000 djece iz osnovnih škola u okolini Labina i na velikom trudu Crvenog križa Labin i svih nastavnika. Oni su za naše radnike i poslovne partnere izradili 1.000 novogodišnjih čestitki i drago nam je da smo kroz ovaj projekt u suradnji s Crvenim križem i školama, doprinijeli uređenju dječjeg igrališta u Labinu.

"CA JE NOVEGA?" trajmesečne novine

Nakladnik

Holcim (Hrvatska) d.o.o.
Koromačno bb, 52222 Koromačno

tel.: 052 876 900

fax: 052 876 240

e-mail: info-hrv@holcim.com

www.holcim.hr

Grafička priprema

Borovac i Bence d.o.o.

Holcim

Ova je publikacija
tiskana na recikliranom papiru.

Ca je novega?

SADRŽAJ

Predstavljamo Odjel investicija i razvoja u Holcimu Hrvatska i njihove projekte 3

Holcim
Pratite nas kroz 2004. s novim kalendarom 4

Eko radionice na Sajmu knjiga u Puli 5

Naše mjesto
Dani vina u Brovinju 6

Božićna čarolija u Koromačnu
Djed Božićnjak darivao djecu radnika Holcima i svu djecu lokalne zajednice oko Koromačna 8

Plavi snijeg poklon Djeda Božićnjaka u Zagrebu 9

Naši umirovljenici u Veneciji 12

Korak bliže prema oživljavanju Skitače 14

Općina Raša dobila novi grb
Rudarska svjetiljka kao putokaz za bolju budućnost 16

IGOR SANTRO, ANĐELO VIŠKOVIĆ, MILJENKO MIŠKULIN I MORENO FONOVIĆ

Predstavljamo Odjel investicija i razvoja u Holcimu Hrvatska i njihove projekte

Novi silos i novo skladište - dva velika ovogodišnja projekta od 4,4 milijuna eura

tekst i fotografije: Robi Selan

Između plana – onoga što želimo postići i sadašnjeg stanja uvijek postoji neki raskorak, neki jaz koji treba prevaladati. Znamo da možemo naprijed, samo je pitanje kako. Zato se svaka tvrtka suočava s potrebotom investiranja, razvoja proizvodnje i proizvodnih kapaciteta. U Holcimu postoji Odjel za investicije i razvoj kojeg čine Igor Santro, Miljenko Miškulin, Anđelo Višković i Moreno Fonović.

Igor Santro je voditelj Odjela: "Mi smo zaduženi za tzv. Plant master plan razvoja tvornice i izvođenje pojedinih investicija kako bi se ispunili zahtjevi postavljeni u poslovnom planu. Godišnje imamo 30-ak projekata od čega je većina manjih koji se uglavnom svode na nabavu potrebne opreme i uređaja te nekoliko većih projekata gdje pored ostalog treba voditi brigu o terminskom planu i budgetu."

Dva takva veća projekta koji se izvode ove godine su izgradnja novog silosa za skladištenje cementa u koji se ulaže 3,4 milijuna EUR i izgradnja novog skladišta i radionica održavanja, u vrijednosti od 1 milijun EUR. Project manager prvog projekta je Miljenko Miškulin, a drugog Anđelo Višković.

– Uprava je ocijenila da je postojeći skladišni prostor za cement od 5.000 tona u Koromačnu, te skladišni prostori po tisuću tona u Jastrebarskom i Zadru, nedostatan, pa je donijela odluku da se

u Koromačnu izgradi novi silos kapacitete 10 tisuća tona. Izgradnja je u tijeku, dovršetak se planira do 10. travnja, a puštanje u rad 15. travnja 2004. godine. Tada će ukupni prostor za skladištenje cementa uz terminalne u Jastrebarskom i Zadru biti i 7 tisuća tona što se ocjenjuje sasvim dostatnim za proizvodnju cementskega od 750 tisuća tona godišnje.

Silos će biti visok 52 metra ili oko 2 metra niži od postojećeg silosa. Interesantno je da se betoniranje silosa kad jednom počne ne smije zaustavljati. Nai-mene, za betoniranje stjenki silosa koristi se klizna opłata koja se ne smije zaustavljati, tako da mikseri s betonom dolaze

24 sata na dan. Na taj način silos raste 2,50-3 metra na dan, ovisno o vlazi i vanjskoj temperaturi, što znači da će se na njemu raditi 14 dana po 24 sata na dan! Valja napomenuti i da su silosi opremljeni vrećastim otpaćivačima koji zadovoljavaju najstrože europske norme gledje razine emisije praškastih tvari, a to je manje od 30 miligrama po kubnom metru, ispričao nam je Miljenko.

– Postojeće skladište i radionice na održavanju su u vrlo lošem stanju, ne odgovaraju današnjim zahtjevima po opremljenosti i uvjetima za siguran rad. Zbog toga želimo na jednom mjestu izgraditi novu građevinu koja će objediti skla-

dište i radionice održavanja. Smatramo da će se na taj način povećati efikasnost i uvjeti rada. Napomirjemo da će skladište biti "kompjuterizirano" što će uvelike ubrzati i olakšati rad.

Moreno Fonović je administrator čija uloga više dolazi do izražaja kod onih brojnijih, manjih projekata, ali i kod većih gdje je neophodan kao odgovarajuća logistika: "Moji poslovi su vezani uz dnevne potrebe. Uglavnom radim u SAP-u, kompjuterskog programu kojim su povezani svi dijelovi poslovanja. Pored ostalih poslova kreiram nabavne zahtjeve za sve ugovorene poslove."

Pratite nas kroz 2004. s novim kalendarom

Vrijedan podsjetnik na ostvarene uspjehe i zacrtane planove

Ne pripremate li se za kviz "Mili-junaš", teško da će vam podatak o opsegu Zemlje, koji inače iznosi oko 40 tisuća kilometara, biti poznat. Povežete li ga međutim, s podatkom od 700 tisuća prijeđenih kilometara, koliko će vozači tvrtke Transplus, koja za Holcim kupcima prevozi cement, prijeći u godinu dana svog postojanja, zapitate se je li nam naša draga planeta postala odjednom jako mala ili su se svi ti vozači svojski naradili. Znajući da se u našoj okolini sve više gradi, uviđamo da za prelazak udaljenosti jednakoj kilometraži potrebnoj za gotovo 18 putovanja oko svijeta, čovjek zaista mora imati tri karakteristike: snagu, strast i želju za stvaranjem. Upravo taj Holcimov moto ujedno je i poruka koju novim kalendarom šalje dragim osobama i suradnicima. U njemu, osim zanimljivog podatka o jubilarnim Transplusovim kilometrima, možemo pronaći i pregršt korisnih informacija o planovima, u kojima svatko može za sebe iskopati zrnce zadovoljstva.

Fotografije su tematski vezane uz radnike, kupce kao i neke od prijašnjih projekata. Predstavljen je tako Klub "Istra Bike", s kojim Holcim ostvaruje niz uspješnih projekata i koji vam "Ca je novega?" biciklima raznosi od vrata do vrata, zatim plakat akcije "Ne bacajmo gume u šume" provedene s Udrugom "Zelena Istra", kao i Krčki most, u čije su temelje dio svog stvaranja uložili i radnici iz Koromačna.

Na drugoj polovici ovog kalendara velikog formata nalazi se popis događaja karakterističan za pojedini mjesec. Možemo tako iščitati i neke novosti, kao što su redovite kvartalne konferencije za novinare. Navedeni su i datumi izlaženja listova "Feralić", namijenjenog radnicima i umirovljenicima, i "Ca je novega" za mještane, ali i sve druge koje zanima čime se sve bavi jedna od najuspješnijih ovdasnjih tvrtki. Ovaj će kalendar poslužiti kao još jedan podsjetnik na godinu u kojoj je Holcim istražao u svom radu, poštujući opredjeljenje za održivi razvoj.

Ca je novega?

Izdvajamo nekoliko važnijih Holcimovih projekata i aktivnosti:

Natječaj za sponsoriranje projekata:

Natječaj za prijavu projekata nevladinih udruga i ustanova za sponsoriranje bit će objavljivan 17. siječnja. Rezultati natječaja bit će poznati početkom travnja, a na Dan planeta Zemlje, tj. 22. travnja udruge će iz-

brane projekte predstaviti na zajedničkom sastanku pod nazivom Sajam dobrih ideja.

Dan otvorenih vrata:

Već tradicionalni Dan otvorenih vrata, sljedeće će godine u Koromačnu biti organiziran po 9-ti put, a planiran je za 14. svibnja. Ove je godine na tom događaju, koji je istovremeno bio i proslava prelaska na novo ime, u Koromačnu prisustvovalo više od 1.500 ljudi. Želja je da se Dan otvorenih vrata organizira i u betonarama.

U rujnu ove godine je organiziran u Zaboku, a sljedeće će se godine, osim u Zaboku, zasigurno organizirati i u još nekoj od pet betonara.

Holcimov obiteljski dan:

I na internoj fešti, o kojoj smo pisali u našem prošlom broju, i na Holcimovoj božićnoj fešti, atmosfera je bila toliko vesela i radnici su bili toliko zadovoljni, da je Holcim odlučio održati tradiciju. Tako će se iduće godine u nedjelju, 4. srpnja okupiti rad-

nici, supruge, supružnici i djeca, družiti se, igrati i zajedno zabavljati na Holcimovom Obiteljskom danu.

Dan umirovljenika:

Izlet umirovljenika je za Holcim već postao tradicionalan: prije tri godine se išlo na Plitvička jezera, pa u Beč, a ove godine u Veneciju. Više o doživljajima umirovljenika u Veneciji možete pročitati u ovom broju "Ca je novega" na 12. stranici. A tko zna kamo će ih put odvesti sljedeće go-

dine? Sigurno je samo da će se izlet dogovoriti s Klubom Holcimovih umirovljenika koji će biti osnovan sljedeće godine.

Dan kupaca:

Uspjeh naših kupaca je i naš uspjeh pa ćemo se i sljedeće godine u rujnu svi zajedno okupiti na tradicionalnom Danu kupaca uz mnoštvo igara, zabave i druženja. Svake godine održava se na nekom drugom mjestu diljem

lijepo naše, a gdje će se održati ove godine neka još malo ostane iznenađenje.

Eko radionice na Sajmu knjiga u Puli

tekst i fotografije: Radenko Vadanje

Dvanaesti je mjesec vrijeme darivanja. Ipak, prva polovica prosinca u Puli, prije velikih praznika, u velikom je znamenujućem Sajmu knjiga.

U najglamuroznijem, "Crvenom salonu", redaju se promocije ovogodišnjih književnih zvjezda: Irene Vrkljan iz Berlina, Petera Esterhaza iz Budimpešte, Ede Popovića iz Zagreba, Rujane Jeger iz Beča ... Gosti, primjereno trenutku, zrače veoma uzbudljeno, svečano. Foto-reporter neprimjetno šklijocaju malim digitalcima, novinari zapisuju "prohodnici" rečenice, kamermani tegle svoje, još uvijek, nezgrapne kamere, razdragana publiku pijučka ponuđeno vino i kognaci, diskretno odnose prazne čaše... I tako je dana u dan.

Ali u jednom drugom, manje "ušminjanom" odjelu Sajma, ispod velikog prozora još iz vremena Austro-Ugarske, dešava se neobična scena. Mališani, zadubljeni u rastegnute hamer-papiće valjaju se po podu, odmaraju u "polo-

žaju žabe", krevelje se, međusobno navlače i naravno, uživaju.

– Mi smo podstanari, pa ne mogu tako šarati i ljepiti kameniče kod kuće – objašnjava nam svoje oduševljenje ljepljenjem sitnih kameničića Doris.

– Ja lijepim i kod kuće kameniče – nadovezuje se njezina najbolja prijateljica Mateja. – Moja mama radi u vrtiću pa ima više razumjevanja – zaključuje ozbiljno.

Mala oaza kartonskih kutija, mreža, likovnih radova, odolijeva rjeci posjetitelja koji zadubljeno prevrču po stalažama prepunim knjiga ili umorni sjedaju za improvizirane stolove ispijajući jutarnju kavu. Sajamska strka kao da, uopće, ne ugrožava ovu neobičnu zajednicu i harmoniju koja u njoj vlada.

– Ja se zovem Kristina. Zajedno s kolegicom Anom vodim eko radionice. Upratno, dvije su se velike firme udružile da

mlje spas", a izdavačka kuća "Profil" iz Zagreba je organizirala voditelje radionica, odnosno nas – pokazuje prstom na sebe i kolegicu, voditeljicu radionice Krisitnu.

Od Ane i Krisitne saznajemo još i da je danas u gostima OŠ Šijana iz Pule, točnije 2b razred. U vrijeme Sajma iz-

je modrolike, plavičaste crteže. Na dnu mora, u okruženju vilin konjica i neobičnih hobotnica spava potonuli brod. On čak i plače. A suze su mu neobično crne. Saznanjemo da se radi o brodu koji je uistinu davno potonuo u riječkoj luci. A suze su crne jer taj brod, upravo ovih dana, ispušta naftu koja onečišćuje more u riječkoj luci.

– On plače jer su svi bili zaboravili na njega – otkriva nam veliku tajnu Ljiljanu.

– Evo, ovo je pjesak na dnu mora – stručno posipa pjesak površinom pre-mazanom ljepilom, i odjednom, crtež poprima neobičnu reljefnost. Brodu uopće nije loše u Ljiljaninom podmorju – zaključujemo.

– Me ne čekamo samo Dan planete Zemlje, već čistimo okoliš kroz cijelu godinu. Čistimo oko škole, školsko dvorište i obližnju šumicu. Naravno u rukavicama – ponosno nam opisuje radne navike svojih učenika učiteljica Miroslava.

A mi možemo samo nadodati da ako učenici OŠ Šijana upola tako pažljivo čiste svoju radnu sredinu kao što izrađuju prekrasne crteže, tete čistačice tebare bi se i malko zabrinuti za svoja radna mesta.

ova akcija uspije. Holcim je potaknuo organizaciju eko-radionica, i svakom djetu poklonio po jednu knjigu "Glas za ze-

redat će se devet osnovnih škola iz Pule. Tema eko radionica je "Spasimo naše more".

– Mi volimo dinosaure – bez suvišnih uvođa, podastire nam svoju opsjednutost pradavnim bićima mali Dino. Na lančiću, oko vrata, naravno visi žučasti Tyrannosaurus.

– U mraku svjetli. Fluroscentan je – prevrće jezikom složeni pojam, a oko njega interesna skupina skupljača sličica i figurica razdragano podržava taj jednostrani životni stav.

– I mi volimo dinosaure – podlazimo trenutnom sustavu vrijednosti i razgovor zaokreće u prisnje vode.

– I ja sam iz Koparske kao i Doris i Mateja – priznaje Dino.

– Imamo park pored "Konzuma" i tamo se igramo – zaključuje.

Djevojčice, nasuprot sličicama opsjednutim dječacima, udubile su se u svo-

Dani vina u Brovinju

tekst i fotografije: Radenko Vadanje

Chardonnay, malvazija, somelijeri, vinske ceste... egzotični su turistički "smjerokazi" po kojima, rastežući gastronomsku kartu Istre, u jeku sezone, na visokim ljetnim temperaturama, bauljavu gladni turisti. Pridodamo li tome rafiole s naribanim tartufima, kobasicu i ostale delicije, dobivamo nevjerojatnu kulinarsku ponudu Istre koja se može mjeriti i s mnogo poznatijim svjetskim kuhinjama.

U selu Brovinje, u vrletima ponad Koromačnog, bura brije i potiskuje nas u zaklonjeni prostor. Probijajući se kroz labirint usjećenih staza zaštićenih ogromnim kamenim suhozidima, približavamo se našem cilju. Iz miraka izrana osvijetljena, naizgled mala, improvizirana potleušica, a oko nje hitro se vrzmaju neobični likovi nabijenih vunenih kapa i vratova uvučenih u tople kapute.

— Brzo, brzo, unutra — trlja ruke "šef protokola" odškrinuvši velika željezna vrata.

I odjednom, nalazimo se u velikoj

toploj prostoriji. Dugačak, rastegnuti stol prepun je hrane i pića.

— Da li smo zabunom zalutali u neki paralelni svijet, zemlju dembeliju ili nam se od hladnoće i gladi to sve samo pričnja? — u čudu se pogledavamo.

Nevjerojatne poslastice i delikatese oplemenjuju ovaj neobičan prostor nakrcan raznim spravama, strojevima, tokarskim napravama ... Pucketanje žara s roštijla uvjera vas ipak da smo na pravom mjestu.

— 25 kg pidoć, 2,5 kg bakaloj na suho, 7 kg kalamari, 5 kg solpi — slavodobitno raspričava večerašnji menu domaćin i vlasnik ovog polivalentnog prostora: tokarsko bravarske radionice — restorana, gospodin Lino Dobrić.

Bez puno dvoumljenja hvatamo se u koštač s iznijetim jelovnikom. I dok razdrago sručemo pedoće, mažemo bakalar na kruh slušajući usput stare viceve o Muji i Hasi, u jednoj drugoj, izdvojenoj prostoriji, skrivenoj od očiju jav-

no je ispljunuvši u mali kanistar, zaključuje Aldo. Čani istu tekućinu primiče svjetlu.

— Specifičan buke — mrmila Elvis zabijena nosa u duguljasto čaši. Onda se svi, kao po dogovoru, prihvataju papira i nešto upisuju. Povlačeći se tiho, na prstima, ostavljamo ih u neoskrvnutoj, zagroboj tišini. A u svečanoj sali

tu u Brovinju — objašnjava i dalje ozbiljan gsp. Dobrić.

Uzimamo plastični "mižol" i nalijevamo brovinjsku "pucovinu", bez mučkanja i traženja bukea. Ugodno smo iznenadeni.

— Stvarno je dobra. Skroz neobična — priznajemo, nalijevajući iznova da novo "utvrdimo gradivo".

— Aj, zaspal Pave; maa... aj, zaspal Pave pod jorihom hlaade ma ni ne najjj — braća Fonović na "tanko i debelo" preusmjeravaju pažnju sudionika na sebe. Milina ih je slušati. Uzdijemo. Toplo nam je oko srca.

Malo kasnije, svečanim koracima izlazi iz "laboratorija" komisija za ocjenu kvalitete vina. Naizgled, nikoga previše ne uzbudjuje njihovo prisustvo. Reklo bi se, nitko ozbiljno ne doživljava ovo neformalno, seosko druženje. Ali kada predsjednik komisije gsp. Aldo, premeštajući u rukama podugački arak papira, započne čitanje imena natjecatelja s popisa, napetost u maloj tokarsko-bravarskoj radionici dramatično raste.

— Sipe Milkic, Đentile Direktor, Milio Bepin, Đino Pijanta, Bruno Matić, Andelio Ureha, Nelo Bužor, Aldo Krocic, Dino Šoldić, Renato Rene, Karlo Išić, Silvano Lemešić, Milio Lemešić, Brunić Dobrić, Željko Radivoj, Eler Bužor, Vlado Mikulov, Lino Dobrić-Korejac, Čani Lemešić — odzvanja zapanjenom prostorijom. Natjecatelji se u iščekivanju pogledavaju, kiselo se smješteći. Biti prvi u Brovinju i nije tako bezazleno, zaključujemo.

A tko je pobijedio nije presudno važno. Odnosno, onome tko se malo "navukao" na ovo neobično primorsko mještjašce nadomak Koromačnom, predlažemo da ga osobno posjeti, i sam, na licu mjesta, isprobati brovinjska vina. Tako će najpreciznije, uostalom kao i sami mještani, pronaći svoga favorita.

nosti, zasjeda tročlana komisija. A gdje ima komisije tu su i pravila, strogi pogledi, olovka i papir.

Nizovi uredno poredanih boca s takmičarskim rednim brojevima, zapravo, glavni su razlog ovog pomalo neobičajnog subotnjeg druženja bez plesa, muzike i žena.

— Eee, ovo je pravo — mučkajući zamisljeno tekućinu u ustima i neočekiva-

družina je sve bučnija i razdragajnija.

— Su rivali bijelo? — pita nas gospodin Eler Dobrić.

— Već su na crmom — odgovaramo.

— To ni crno, to je rose. Pucovinal! — objašnjava nam gsp. Dobrić.

— Pucovina?! — ponavljamo u nevjericu.

— Pucovina je naše autohtono vino.

Ja ne znam da ga ima gde drugdje osim

"Kako so živeli naši stori"

BAKALAJ NA BELO

Ca pride nutra: 40 dek suhega bakalaja, 3 deci ulja od uliki, 3 deki cesna, 1 list od jagurinki, 2 deke soli

Kako se dela: Bakalaj treba najprvo pustit da se moci va vode preko noći. Onda ga treba staviti kuhat na slono vodo, dodat malo cesna, list od jagurinki i kuhat dok ne pride mehki. Treba ga očistiti od kosti i od crne kožice i onda ga tuć s mikserom ili s kuharicom toliko dok ne pride koko krumpir pire. Ono ca je zustalo od cesna treba isječati, popržit malo na ulju od uliki i dodat bakalaj. Staviti soli. Stalno mešati i dodavati ostalo ulje. More se jes som s kruhom, ali anke s pašuticami ili palento.

Dobar tek!

**Dajmi mola pit kafe
Bit ču s tobom po noće
Dajmi mola jest pršuta,
Bušat ču te sve do jutra.**

STARI ĐOGI

ĐOG S KOLONBARI:

Za igrat nam robi jena palica duga poli jenega metra i desetak drvenih kolonbari. Ta palica se zabije u tlo, a oni ki igraju stože por metar dugu od palice i moraju ca više kolonbari hitit na palicu. Na kraju će dobit onaj ki je najviše kolonbari zade na palicu.

Tugnisljana Ana Luka Lea
Valerija Dunja Tihana
Draua Dunja Hannele
Martina Amarela Kathia
Kristina Andra Ivana
Maja Ivana

tekst i fotografija: srednja škola Mate Blažine Labin

MLADI U KOROMAČNU

Katja Dobrić

- maturantica jezične gimnazije u SŠ "Mate Blažine" Labin

"Mi, mladi u Koromačnu uvijek smo vrlo složni"

tekst i fotografija: Robi Selan

Steel. Našla sam zanimljivo štivo i u školskoj lektiri, recimo sad učimo modernu književnost i to mi se sviđa. Sviđaju mi se i Baudelairove pjesme. Uvijek više volim svjetsku književnost nego hrvatsku jer naši pisci uvijek žele nešto poručiti umjesto da vas puste da uživate.

* Čime se još baviš u slobodno vrijeme?

– Nemam nekih slobodnih aktivnosti jer živim u Koromačnu i "bad" mi je zbog prijevoza – dok dođem iz škole kući i dok jedam već su četiri sata.

* To je nezgodno, ali ima li život u Koromačnu nekih prednosti?

– Dobro je to što smo veliko društvo pa nam nije dosadno, ali opet je problem što se nemamo gdje družiti. Dobro, ljeti imamo more, ali gdje se zimi možemo okupiti? Kad bi nam obnovili kino salu koja ne služi ničemu, zapravo kad bi nam samo dali stolove mogli bismo se normalno okupljati i provoditi vrijeme. Dobro je da su mlađi, oni stariji od dvadeset godina, pokrenili inicijativu za njenu obnovu.

* Kaže se da su ljudi danas otuđeni – mobitelom mogu uvijek svakoga zvati, ali su ipak usamljeni i željni druženja. Primjećuješ li da ste vi u Koromačnu sretniji zbog toga što ste očuvali to neko normalno druženje i komunikaciju?

– Mislim da je to točno. Imam puno prijatelja iz okolice Labina i znam da čak ako i imaju neki drugi krug prijatelja, većinom se druže s prijateljima iz škole. Mi dolje smo uvijek složni. Kad treba izaći van, skupa tražimo prijevoz i ne odvajamo se. Zato neke moje prijateljice iz razreda koje žive u Labinu izlaze sa mnom i mojim društvom od dolje.

Katja je razred izradio knjižicu "Kako so živeli naši stori" iz koje vam, u ovom broju donosimo recept za bakalar na bijelo. Zanimljivo je da je taj recept upravo ona zapisala. I posljednje, ali ne i najmanje važno, uskoro ćete Katji moći čestitati rođendan – pretposljednjeg dana u godini.

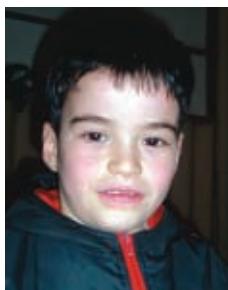
Ca je novega?

Božićna čarolija u Koromačnu

Djed Božićnjak darivao djecu radnika Holcima i svu djecu lokalne zajednice oko Koromačna

Nino Catela

Nikola Čuljak

Meg Hasani

Mateo Jugovac

Lelis Hrvatin

Antonio Jukić

Jedan zajednički veliki: "Simsalabim!" i na pozornici kino dvorane u Koromačnu stvorio se Djed Božićnjak!

Bilo je to na kraju predstave "Simsalabim doktora Frika del Trika" u izvođenju pulskog kazališta Milk. T-roje klaunova: Hokus, Pokusica i Patatrak, koji, usput rečeno, ne go-

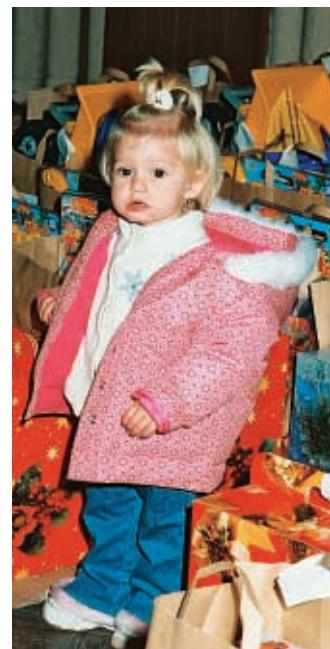
vori riječima već pokretima (pantomima) idu u školu kod čarobnjaka doktora Frika del Trika. I kao i svi učenici misle da znaju više nego što doista znaju, a katkada budu nestasni pa zabrlaju, a to može biti posebno nezgodno kad se radi o čarolijama. Ali, tu je njihov učitelj doktor Frik del Trik koji za sve ima rje-

šenje. Zajedno s njima naučili smo čarobnu riječ "Simsalabim" i iskoristili je da bismo "iščarobirali" Djeda Božićnjaka. A koji je njegov posao, zna se: podijeliti djeci pakete. Čekali su ispred pozomice i bili su poprično veliki tako da su Djedu pomagali Hokus, Pokusica i Patatrak.

U kino dvorani skupilo se dvjestotinjak djece i njihovih roditelja, stanovnika Koromačna i okolice te zaposlenika u Holcimu.

Pokušali smo od djece saznati kako im se predstava svidjela. Katkada je to bilo bezuspješno jer je sva koncentracija bila usmjerena na Djeda Božićnjaka, ali nešto smo ipak saznali.

Krupan momak Antonio Jukić smatra da je predstava "dobra, simpatična i za djecu", a mala Lelis Hrvatin je na pitanje je li joj se predstava svidjela odgovorila: "Mhm" i "Da." Nino Catela nije odgovorio ništa, ali nam je uputio jedan znakoviti pogled čime je bilo sve rečeno. Megi Hasani nam rekla je da je bilo jako

lijepo, a Mateo Jugovac i Nikola Čuljak zapamtili su čaroliju s kišobranima po čemu smo zaključili da je to za njih bio najbolji dio predstave.

Plavi snijeg poklon Djeda Božićnjaka u Zagrebu

Po prvi put Holcim je organizirao božićnu predstavu i za djecu radnika koji rade u uredu u Zagrebu i betonarama u okolini Zagreba

Mame i tate zaposlenici tvrtke Holcim ove godine su bili jako dobiti (Djed Božićnjak je rekao da su im u tome najviše pomogla njihova djeca), pa su patuljci organizirali dječju predstavu čak na dva mesta: jednu u Koromaču i dru-

gu u Zagrebu.

Plavi snijeg, prilagođeni tekst prema djelu Grigora Viteza (1911.-1966.), hrvatskoga pisca za djecu. U predstavi govore i pjevaju članovi glumačkog ansambla Gradskoga kazališta "Trešnja", čije umi-

jeće dobiva najviše ocjene prednajiskrenijom publikom – djecom.

Na dvoru blentavoga kralja Blentoslava živi: mudra dvorska luda, lijepa kraljeva kći Krizantema, grubi i okrutni general Razbinos, nježni pastir Lakoper, kraljev savjetnik Kladevalj i smiješni stražar.

Kralj Blentoslav želi zadiviti svoj puk, pa na nagovor mudraca Kladevalja zapovjedi da pada plavi snijeg. Pastir Lakoper žarko ljubi Krizantemu, a ona mu nježno uzvraća ljubav. General Razbinos mrzi Lakopera te želi Krizantemu i kraljevstvo. Razbinosovo nakani pri-pomogne Lakoperova nevjerica u plavi snijeg, a bijesni kralj osudi pastira na smrt. Očajna Krizantema prepusti se patnji i padne u

samrtničku postelju, ali Razbinosovu urotu vješto spriječi mudra dvorska luda, te na kraju pobijeđe ljubav i dobrota.

Nakon predstave na pozornici se pojavio Djed Božićnjak i pitao djecu da li su mame i tate bili dobiti i da li su radili puno, da li su djeca redovito odlazila u vrtić i u školu. I ne samo to – djeca, mame i tate dobro znali su riješiti sve zadatke iz matematike (osim jednog tate, ali to se ne važi). Djed Božićnjak, sretan i ponosan na sve prisutne, darivao je svako djete na pozornici prekrasnim paketom.

Uz mali "vatromet" rastali smo se do iduće godine.

Srdačno Vaša,
Pomoćnica Djeda Božićnjaka

POTAKNIMO KREATIVNOST DJECE

Ogledalce, ogledalce, reci mi čije su naušnice najljepše na svijetu

tekst i fotografije: Kristian Stepčić Reisman

Čak su i tako sitan, naoko nevažan detalj, kao što je ogledalo, učenici OŠ "Ivana Batelića" stigli uzeti, kako bi što bolje predstavili svoje radove na izložbi "Stvarajmo zajedno" u Gradskoj galeriji 14. prosinca. Jer, osim čestitki posutih srebrnim i zlatnim prahom, šarenih crteža i akvarela, bile su tu i maštovite naušnice, čiju pravu vrijednost – složit ćete se, možete uvidjeti tek uz prethodno isprobavanje i smještenje pred ogledalcem. A nije da niste imali što probati. Ovakvog izbora ne bi se posramili ni pravi profesionalci. Materijal za radove školama je kupio Holcim, a i njegovi su radnici bili zasigurno među najbrojnijim kupcima.

Većina je škola već odlučila što će s novcem zarađenim na izložbi. Učenici područne škole "Ivana Batelića" iz Koromačna na izlet će u Zagreb, dok će njihova matična škola iz Raše nabaviti materijal za likovni odgoj te vjerojatno također krenuti put nekog turističkog odredišta.

Ivan Perko je u prizemlju galerije predstavio je svoj rezervat magaraca "Lilburna", nakrcavši usput decentne sto-

love labinske galerije jabukama i drugim plodovima jeseni. Osim Rašana i njihovih kolega iz Koromačna, prigodne novogodišnje radove izložili su i učenici OŠ "Ivo Lola Ribar" i "Matija Vlačić".

– Dosta smo se dugo pripremali za izložbu, ali stvarno je bilo vrijedno truda. Sviđa mi se i ono što smo napravili, dali i sam rad. Najljepše mi je bilo raditi naušnice od Fimo mase, ispričala nam je Ana Tavić iz OŠ "Ivo Lola Ribar" iz Labina. Nju i njene prijateljice vodila je profesorka likovne kulture Anessa Alagić Negri, koja bi im najprije pojasnila što će se raditi, zatim razgovarala o prijedozima za pojedine motive, a potom preputila učenicima da sami izraze svoju kreativnost.

– Vrlo sam zadovoljna. Bilo bi ljepeš kad bi imali još više vremena u izvanškolskim aktivnostima. Ima tu i talenata među kojima bi moglo biti i budućih slikara, ali treba im posvetiti više vremena. Otako radim u prosvjeti, već su dvije učenice upisale Školu za primijenjenu umjetnost i dizajn u Puli, veli Anessa. U likovnoj radionici, dodat će, radilo je 15 u-

čenika, a nakon toga angažirano je još nekoliko talentiranih učenica, kojima je Holcimova prodajna izložba s korisnim ciljem bila dodatni poticaj. Kameri Holcimovog snimatelja nije odoljela učenica Damira Omanović, koja je manirom prave buduće voditeljice pojasnila rođenje svih tih novogodišnjih ukrasa. Mogli smo tako saznati da se materijal najprije razvlačio i valjao, potom oblikovalo, pa pekao 30 minuta na 130 stupnjeva i na kraju prekrivao zakovicama i perlama. Čestitke su rađene od hamera, ali su se u ukrašavanju domišljate kreativke služile čak i voskom.

Slično kao Ana osjećala se i Enisa Huseinović, iz raške škole, kojoj je također bio najveći gušt raditi naušnice. U slike ipak neće, već će kad narašte postati frizerka. Rašani su si međutim dali truda i radeći u gipsu, pa su tako iz njihove radionice izazli bijeli anđeli i Djeda Mrazovi, i prelijepi sprejani svjećnjaci, koji su, vjerovali ili ne, prema riječima učenice Željane Gregov izrađeni od raznih otpadaka pronađenih u školskom dvorištu. Dakle, još jedan dokaz da se ugodno može spojiti s korisnim, te da se i od starih drangulja može "iskemijati" oku ugodan predmet. U radu su sudjelovali uglavnom učenici sedmih i osmih razreda. Vrlo mnogo razloga za zadovoljstvo učeničkim trudom imaju i nastavnice iz Koromačna Alma Poljak i Lorena Dobrić, čija škola u Koromačnu ima samo 12 đaka u dobi od 1. do 4. razreda.

– Djeca su svaki slobodni trenutak iskoristila za rad, često i sama preuzimajući inicijativu. Nikad im nije bilo teško posegnuti za komadom papira ili kakovom perlom, kako bi izradila narukvicu ili ukras za bor, ističe Alma. Dodajmo da su učenici osnovnih škola iz Raše i Labina pri-

kupili po 1.200 kuna, a ona u Koromačnu čak 1.555 kn, što će im sigurno dobro doći u ostvarenju planova.

Izložbom je zadovoljna i jedna od organizatorica iz Holcima, Julija Škoro, no nuda se da će drugi put ipak više ljudi pokazati senzibilitet za dobrotvome pripredbe.

– Djeca uživaju u stvaranju, ali i čjenjenici da mogu sami nešto učiniti za svoju školu, nešto zaraditi vlastitim radom i zalaganjem. Željni bi se zahvaliti Gradu Labinu što je školama na raspolažanje stavio galeriju. Zahvaljujemo se svim učenicima i nastavnicima na trudu i iskreno se nadamo da su zadovoljni, te Ivanu Perku koji je pripremio izvrstan kolač i kompot od jabuka, zaključila je Julija.

Božićni sajam dječjih radova u Zaboku

Izvještavaju nas novinari OŠ Ksaver Šandor Đalski iz Zaboka

Kad se mnogo malih složi...

Mi, dakle naša škola, pravi smo bokci. Zato su naše učiteljice uz pomoć Holcima odlučile popraviti stvar. Holcim je dao materijal, učiteljice znanje i vrijeme, a djeca su tu i tam umjesto matematike ili prirode farbala koještva. Kad su "mail" završili svoje ručne radove, netko je to trebao i prodati.

E, tu su na scenu stupili veliki. Tako su, podijeljeni u grupe krenuli u akciju. Kad su već bili na vratima, pedagogici je pala na pamet ideja da bi sve to skupa trebalo snimiti za vječnost (i Lahor). I onda je nastala panika: gdje je kamera, gdje je fotoaparat, gdje je diktafon, i na kraju gdje su oni koji bi to sve trebali obaviti.

Kako smo mi, novinari osmog b, bez kojih to nikako nije moglo, bili na satu povijesti, morali smo žrtvovati, teška srca, naredna dva-tri sata i krenuti u stvaranje novinarske karijere. Kako nam je prvo odredite bila Croatia osiguranje, "usput" smo svratili k meni doma po kameru. To kaj je Croatia na jednom, a moj stan na drugom kraju svijeta, za ovu priču nije važno!

Na Croatiji je probijen led i prodani su prvi primjerici nakita za novogodišnje drvice, mobila, čestitaka, ogrlica i naušnice, obojanih boca, zdjelica i još kojeg. Ljudi su vrlo pohvalno govorili o našim nastojanjima da opremimo školu opremom koja nam je potrebna da bi što bolje i lakše učili, a mnogi od njih su kupili stvari koje inače u nekoj drugoj prilici sigurno ne bi.

Odatle smo otišli na Sud gdje su nas jednako tako sručno dočekali i vrlo rado kupili naše predmete. Željeli smo od zaposlenika suda saznati što misle o našoj prodaji, a oni su rekli da je vrlo lijepo što se i mi zalažemo za opremanje naše škole i nastojimo je što ljepe uređiti i što bolje opremiti.

Prava kruna svemu bio je odlazak k gradonačelniku. Kad smo mu se predstavili i rekli zbog čega smo došli, on je, oduševljen što je konačno netko nešto napravio sam za razliku od svih onih koji

dolaze samo kukati i "žicati" pomoći, našli su na kupovinu. Kupio je razne predmete za svoju kuću, neke za poklone, a neke jednostavno za uspomenu. Nije mogao da ne komentira kako smo profesionalno opremljeni, na što smo mu mi objasnili da su i kamera i fotočič privatni i da škola i naša novinarska grupa zapravo nema ništa osim diktafona. On nam je odmah ponudio pomoći u opremanju i obećao kupiti digitalni fotoaparat s priključnim kablom i kompjut objasnila mu je da u školi nemamo ni jedan pisač u boji, pa je obećao i da će nam pokloniti pisač koji je njima premašen, a nama će biti od velike pomoći. Ne smijem zaboraviti reći da nam je kod njega bilo sjajno. Nismo smjeli izaći iz ureda dok nismo popili sokove, a to nam nije baš teško palo! Stvarno nam je bilo super!

I na kraju još i ovo: prodaja je uspjela iznad svakog očekivanja! Prodali smo sve što smo imali, a da smo imali više toga i to bismo prodali. Ljudi su bili zaista divni i puno su nam pomogli. Zato hvala svima i sretan Božić i uspešnu i veselu novu 2004. godinu prije svega našem gradonačelniku gospodinu Ivici Hanžeku, djelatnicima gradskog poglavarstva, Suda, Croatia osiguranja, Elektre, FINE, Zagrebačke banke, Policijske uprave, svima koje sam slučajno zaboravio i hvala našim učiteljcima koje su uložile puno svojeg znanja i vremena da nam pomognu i na kraju Holcimu bez čje donacije ne bi čitav projekt bio ostvaren.

Sven Plečko, 8.b

Božićni sajam – prodaja ukrasa i nakita

Bio je uobičajen sat hrvatskog jezika, razrednica nas je provjeravala lektiru, a onda je Tamaru i mene u jednom trenutku poslala k pedagogici.

Kad smo ušle u pedagogičnu sobu, imale smo što vidjeti! Na svim policama i ormarićima bilo je izloženo puno božićnih ukrasa, čestitaka i raznog "ludog" nakita.

Nakit su učenici razredne nastave sa svojim učiteljcima izradili od materijala koje nam je darovao Holcim, koji između ostalih lokacija ima betonaru i u Zaboku.

Pedagogica nas je upoznala da će nakon kratke prodajne izložbe u zbornici škole, ovaj nakit krenuti u zabočke ustanove. Prodavačice ćemo biti naši dvije, a pridružiti će nam se Mateja.

Prvi trenutak nam je to bilo smiješno. Mi prodavačice?! Svašta nam je padaće na pamet. Prvo što smo pomisliće bilo je kako ćemo stajati uz neki štand

na trgu, smrzavati se i nuditi prolaznicima učeničke maštane. Ali, nije bilo tako!

Sutra dan, 9. prosinca krenuli smo iz škole u četiri grupe po troje učenika-trgovaca. Dobili smo točan popis mješta kamo moramo ići.

Nas tri smo dobiti FINU, Poreznu upravu, Grad Zabok (četvrtje – gradonačelnika) i Čokoladnu zgradu. Imali smo ograničeno vrijeme: morali smo se vratiti prije 6. sata!

Krenuli smo puni dobre volje. Naše raspolaženje je podiglo još i to što su se ljudi divili učeničkoj mašt s kojom su izradili prekrasne božićne ukrase (čepišere, magnetiće, ukrase za bor), nakit (ogrlice, narukvice, naušnice), prelijepi čestitki, te obojene flašice koje su mogle poslužiti za vase ili kao kutijice za olovke!

Nije bilo niti jednog čovjeka kod kojeg smo bili a da nije nešto kupio, pa makar sitnicu!

Kod gradonačelnika nam je bilo najljepše. Pitate se zašto?

Kad smo se nadivili njegovom lijepom uredu, ponudili smo mu mobil koji je bio namijenjen baš njemu. A on nas nije odbio, već je spremno izradio iz djepe za 50 kuna, s čim smo bili prezadovoljni.

Ah, bilo je i takvih koji su nam nudili novac, a da nisu ništa kupili! Nama se to nije svidjalo iz dva razloga:

1. osjećali smo se kao da nam daju milostinju
2. željeli smo biti pošteni i imati čist račun

Kada smo bili gotovi s prodajom, a ujedno i zabavom, vratili smo se u školu. Od pedagogice smo dobili pohvale koje su nam puno značile. Sakupili smo lijepih 550 kuna!

Na kraju ni mi nismo ostale praznih ruku. Mogle smo si nešto kupiti uz mali popust! Mislite da nismo iskoristile šansu?

Uz to što smo pomogli školi, usput smo sreli mnoge zanimljive ljudi (posebno bih istakla uvijek nasmiješenog zastitara u FINI), pokazali smo građanima Zaboka što osnovnoškolci mogu napraviti svojim rukama uz pomoći svoje velike djeće maštne!

Tina Marušić, 8.b

Božićna prodajna izložba – betonara Holcim donirala materijale

Dan otvorenih vrata Betonare Holcim u Zaboku 16. rujna 2003. godine bio je vrlo značajan za našu školu.

Ne samo da smo na novinarskom zadatku puno naučili o betonima, lijepo se zabavili i bili bogato počašćeni, već smo dobili materijale koje su učenici ra-

zredne nastave sa svojim učiteljicama iskoristili za izradu raznih božićnih ukrasa.

S tim ukrasima krenuli su učenici petih i osmih razreda po našem gradu u ponedjeljak 8. prosinca 2003. Cilj je bio pokazati što umijemo napraviti od darovanih materijala te prodajom skupiti novac za dobrovorne svrhe.

Nismo preskočili niti jednu ustanovu u našem gradu. Obišli smo Poštu, radio, Sud, Hrvatski telekom, Policiju, Banku i još neke druge te zaposlenicima prodavali nakit, ukrase za bor, oslikane boce, velike i male pepeljare, magnete i drugo.

Za novce koje smo prikupili škola će kupiti potreban materijal za nastavu. Možemo se pohvaliti da smo sakupili više od 2.000 kuna.

Na kraju smo svi bili umomi i gladni, ali i veoma uzbudjeni jer smo uspješno obavili zadatku.

Dario Vrbanec, 5.c

Pedagogica škole, gđa Ružica Kotarski kaže:

Učenici su ukupno zaradili 5.307 kn i za prikupljena sredstva smo kupili:

- 2 televizora, 51 cm ekran
- 2 DVD / MP3 playera
- 1 CD player
- 1 videorecorder
- 5 sobnih televizijskih antena s pojačalima
- nastavna sredstva za filmsku kulturu Hrvatskog jezika: 2 DVD crtana filma, 3 video filma, audio priče za školsku lektiru, prazne VHS i audio kazete za snimanje.

Sva kupljena nastavna sredstva i pomagala ćemo instalirati u učionice razredne nastave, čemu će se naši učenici jako radovati i što im je vrijedan božićni poklon za koji su se sami potrudili.

Naši umirovljenici u Veneciji

tekst i fotografije: Radenko Vadanje

U gloho doba noći, kad je san najslađi a magličasta rasvjeta žminka opushtjelim četvrtima Labina, niz ulicu se himnim koracima slijevaju male grupice ljudi. Tko su ovi neobični putnici i gdje su se uputili u sitne sate? Možda idu u Trst u šoping, ili rade u Italiji? Ili je to dio neke šire protupožarne vježbe?

Na autobusnoj stanicu parkiran je veliki autobus. Odmah do vozačeva sjedišta zakaćena je tabla: Labin – Venecija. A u autobusu vlada neobično razdražljiva atmosfera.

– Žao mi je što nisan bija prošlo leto u Beču. Pretprišlo leto smo bili na Plitvicama, a danas gremo u Veneciju. I tako je to već pomalo postalo tradicija da nas firma pelje negdje svako leto – objašnjava nam neobičnu uvidljivost svoje firme, sedamdesetrogodišnji Dobrič Livio.

– U Koromačnom, sadašnjem Holcimu, dela sam jušto 40 godina i tri mjeseca ... – nastavlja svoju priču gospodin Livio, ali autobus kreće i mi, još pomalo pospani, naslanjam glave na orosena stakla buljeći u prirodu koja usnulo prolazi pored nas.

Prolazimo Učku, Lupoglav, Buzet... Sunce već promalja na horizontu. Svjetla se u autobusu gase. Vade se prvi sevdvič napunjeni parizerom, mortadelom ili pršutom (!?). Ljudi se razdragano ogledavaju. Prelazimo slovensku, a onda i talijansku granicu. U autobusu su Holcimovi penzioneri iz Labina, Knice,

Koromačnog, Tunarice, Rapca, Salakovci... Uglavnom opuštena, domaćinska atmosfera. Umirujući glasovi organizatora, Julije Škoro i turističkog vodiča Larija, nadglasavaju žamor ponekim praktičnim savjetom ili neobičnom pričom vezanom za predstojeći susret s Venecijom.

– Venecija je osnovana krajem 6. stoljeća... da bi se zaštitili od germanskih plemena... otoče venecijanske lagune veoma je plitko... dno lagune je glineno...

trupci su dovelačeni iz Dalmacije i Istre... – ili – ako slučajno zalutate uvijek pitate za "Piazza San Marco", ili jednostavno pratite putokaze za "Piazza San Marco" – upozorava nas vodič.

– Ja san iz Gora Glušići, blizu Salakovci, 12 kilometara od Koromačna – detektira nam svoje mjesto boravka gospodin Bučić Đino, novopečeni Hol-

cimov penzioner.

– I sam Trg sv. Marka izgrađen je na isti način. To je najniža točka u Veneciji. To je i prvo mjesto koje tone pod vodu kada dođe "Aqua alta". – rasteže se autobusom glas vodiča Larija.

– Niman veturu, ali sin ima. Va nedelju nikad ne igramo na horte ili moru, ali zato sopomo na roženice – sramežljivo zaključuje gospodin Đino.

Prolazeći Mestre, dugim nasipom koji spaja kopno s "gradom na moru",

približavamo se Veneciji. Ogromno parkiralište neobično je pusto. Dan je prekrasan, sunčan. Jedanaest mjesec idealan je za posjet Veneciji. Sad smo već pored gata i čekamo svoj brodić koji nas treba odvesti ravno do Trga svetog Marka.

– Kakva je to voda muljava i prljava – komentira Mijo Adžijević iz "novog naselja" kod Tunarice. – Meni sin radi konobar tu blizu... Grad ko grad, ali malo je čudan. Malo je i prljav. U Tunarici je mnogo bolja voda! – zaključuje namršteno gospodin Mijo. Njegova bolja polovica, gospođa Gracijela, bila je čistačica u tvornici cementa, a Mijo je tovario cement na brodove, kako on kaže "sve je bilo na mišiće".

– Ni lepo, ni lepo – rezignirano gledajući žučkastu vodu prihvata Mijino stajalište i gospodin Romano iz Koromačnog.

Brod kreće, a nakon malog veleslaloma uskim kanalima, izlazimo na otvo-

reno more, i Venecija nam se, okupana na zubatom jesenjem suncu, ukazuje kao blještava slika skupe bombonjere napunjene slatkim čokolatinama.

Trg sv. Marka prepun je golubova. Gospodin Milan iz Rapca širi ruke. Namrvo je podosta kruha i čeka da ga prekriju lukavi golubovi. – Fotografiraj, fotografiraj – grča od težine gospodin Milan. Šta mu vrijedi njemačka i hrvatska penzija zajedno, ako sad ne uspije ova slika s golubovima na najljepšem trgu na svijetu.

Većina nas je prvi put u ovom bajkovitom gradu. Krivimo vratove smijući se, usporavajući, pa ubrzavajući korak naizmjence. Venecija je sjecište raznih kultura, vjera i rasa. Šaroliki konglomerat putnika – namjernika iz cijelog svijeta. Pomalo smo zburnjeni. Držimo se jedan drugoga, osupnuti blještavom i veličinom svega oko nas.

– Ovo je legendarni café bar "Florian" iz 1725. godine – upozoravajući, vodič Lari, pruža ruku prema jednom malo ukrašenijem izlogu u podnožju Duždeva palače. – Tu je kava, kao što znate, 14 eura! –

Kiseli osmjesi, puni nevjericu i gnušanja, odražavaju naše iskreno čuđenje.

– Četmaest eura – ne vjerujući, još dugo kasnije, mrmljamo sebi u brudu.

Vrijeme je ručka. U jefinom, ali vrlo urednom restoranu prikupljamo snagu za preostali dio dana. Konačno nešto toplo. Pašta, gulaš, salata, vino, mineralna voda i postepeno nam se vraća samopouzdanje.

Obavili smo i blitz posjet improviziranoj manufakturi "Murano" u kojoj se na stari, tradicionalan način, proizvodi poznato venecijansko staklo. Usporedili smo naše kuhijske čaše i one izložene u vitrinama, slatko se smješći i izašli na ulicu.

Sada smo već na brodu. Sunce zalaže, a Venecija je još ljepša, još tajanstvenija. Zasjeli smo mjesta na pramcu broda. Gledamo zadivljeno. Pred nama se pale raznobojna svjetla, neonska reklama "Campari" na otoku Lido. Brodovi presjecaju našu brazdu. Zaobilazimo ogromne trupce zabodene u dno lagune. Nosevi su nam već promrzli, kosa je razbarušena, stisli smo se u svoje jaknice i kapute. Ali svi smo neobično sretni i razdragani.

– Izlet je bija super. Jako san zadowoljna. Sve ča san vidjela, sve mi je bilo novo, i jako, jako lepo – držeći čvrsto u ruci malu "gondolu" priznala je na povratu gospođa Marija Dobrič iz Koromačnog. A njeno mišljenje zasigurno smo dajeljili i svi mi drugi.

Društvo športova na moru 'Koromačno' kroz 2003. godinu

Na osnovu Pravilnika Hrvatskog Saveza organizirana su kvalifikacijska klupska natjecanja u svim kategorijama, a najuspješniji su se natjecali u višem rangu, od međuopćinskog do županijskog prvenstva. Nažalost, sportska ribička sreća nije nam bila naklonjena tako da se nisu uspjeli kvalificirati za međuzupanijska i državna prvenstva.

Od 80-ak članova našeg kluba najuspješniji su bili juniori. Posebno je ugodno iznenadio Woren Načinović, koji je sudjelovao na međuopćinskom prvenstvu u Puli, i sa svojih 6 godina osvojio 6. mjesto i posebnu nagradu kao najmlađi sudionik. Bravo, Woren!

Pored službenih natjecanja DŠM "Koromačno" je sudjelovalo i na ostalim prigodnim i međunarodnim natjecanjima, iz kojih izdvajamo sudjelovanje na međunarodnom Kupu Županije Istarske, trofejima "Plomin", "Galeb" u Raši, "Zlatni Ribon" u Rovinju, "Kvamer" u Rapcu, "Baraj" u Vrsaru i na Kupu Sveti Mauro u Poreču, na kojima su natjecatelji postigli solidan uspjeh.

Pod pokroviteljstvom Holcima, sudjelovali smo u svim eko-akcijama, od uređenja okoliša, čišćenja i saniranja plaža do uveličavanja proslave povodom preimenovanja Tvornice cementa Koromačno u Holcim.

Svojim predstvincima pri Županijskom i Hrvatskom Savezu aktivno smo sudjelovali u unapređenju sportskog

ribolova te rješavanju problema koji muče ovaj sport i većinu klubova. Poseban problem predstavlja veliki pad članova, uvjetovan novim Pravilnikom o sportskim ribolovnim dozvolama prema kojem se one mogu ishodovati u mnogobrojnim ovlaštenim institucijama, a ne, kao do sad, samo putem klubova. Smanjenjem broja članova, smanjuje se broj natjecatelja, tako da je teško izvršiti plan rada. Od ostalih problema izdvajamo već standardne financije, nedovoljno slobodnog vremena članova koji sudjeluju u natjecanjima i sve skuplje kotizacije.

Bez obzira na sve poteškoće, DŠM je ipak uspio održati svoju aktivnost zahvaljujući brojnim sponzorima, posebno zahvaljujući Holcimu, konobi "Ubaš", trgovini "Dobro", pizzeriji "Calimero", Istrametalu, ribarnici "Mima", uzgajalištu pedoči Đani Zupić, obrtu "Nives", Željku Radivoju, Ivici Radoniću, Borisu Bevakvi (istrapilot), Remiđu Gregoriću i Anđelu Viškoviću. Svima njima veliko hvala!

Približava se kraj godine i DŠM se priprema za aktivnosti u sljedećoj godini. Između ostalog pozivamo vas da na stranicama sljedećih brojeva "Ca je novega?" pratite Malu školu ribolova.

Uz srdačne želje za čestit Božić i uspješnu Novu Godinu. Rogi ribari!!!

Vinicio Cavenago, tajnik kluba

Porobljavanje

U Tunarici u more pušteno dvjestotinjak mladih brancina

Prirodi treba i davati, a ne samo uzimati. Zaključile su to i članice Sportsko ribolovnog društva "Adria" Labin (gotovo u potpunosti ženski klub) koje su u rujnu zajedno sa Savezom za sportski ribolov na moru Istarske županije u Tunarici priredile Peti međunarodni kup u udicarenju Istarske županije.

Tim povodom obratile su se Holcimu sa zamolbom da podupre akciju porobljavanja. Holcim se odazvao, ribljia mlađ se nabavila u uzgajalištu Marimira Rovinj, koje se također željelo uključiti u akciju, pa je tako iz Rovinja stiglo, i na opće odusevljenje u more pušteno, dvjestotinjak komada mlađih brancina.

Korak bliže prema oživljavanju Skitače

tekst: Kristian Stepčić Reisman

Izgleda da je i onaj veliki svemoćni, koji caruje na nebu i zemlji, a nije vaš šef, direktor ili nastavnik, odlučio 13. prosinca na svečanosti završetka prve faze uređenja Planinarskog doma na Skitači nagraditi prisutne. Na plavom nebu niti oblaka, zrak svjež i bistar kao na najvišem proplanku, vjetra također niot-kud, a zna se kako nemilosrdno hladno u ovo doba godine zna biti na najvišoj točki Labinšćine, čak i za najdobroćudnijeg povjetarca. Zasluzili su labinski planinari ovaj sunčan i topao blagoslov, ali i svi oni koji su im pomogli u obnovi zgrade, stjecišta brojnih budućih generacija.

Dok se pedesetak prisutnih, što u domu, što podno obližnjih stabala, krije pilo toplim čajem i vinom, zahvalnost sponzorima, među kojima je najveći Holcim, iskazao je predsjednik Planinarskog skoga "Skitaci" Željko Ermečić,

najavivši da će Dom biti u potpunosti gotov na proljeće. Uređeno je prize mlje, kuharin, obavljeno unutrašnje žubkanje te popravljen krov s pripadajućim olucima. Cijela prva faza koštala je oko 180 tisuća kuna, a Holcim, koji je poklonio više od 50 tisuća kuna, dobio je od planinara titulu "Zlatni sponzor".

Ovaj je dom jedan od najzanimljivijih projekata ovađašnjih planinara, koji su već nebrojeno puta u njemu našli počivalište nakon dugotrajnih pješačenja. Svakoga ljeta "Skitaci" s labinskog Tito-vog trga kreću na tradicionalni pohod na Skitaču, obično praćeni brojnim turistima. Tako se i rodila ideja o uklapanju ovakvih atrakcija u buduću turističku ponudu, posebno stoga jer nisu nepoznate u drugim krajevima. U Irskoj se na St. Patrick's Day organiziraju dobro posjećena višednevna pješačenja, dok su kraći "trekinzi" već opće prihva-

ćen oblik aktivnog provođenja godišnjeg odmora. Skitača je nezaobilazni dio Labinskog planinarskog puta, čija krajnja istočna točka seže sve do gore iznad Brseča, ali i mjesto sa slavnom poviješću. Prije stotinjak godina Skitača je bila gusto naseljena, te se mogla podići za to doba vrlo visokim komunalnim standardom. Tu je i legenda o obližnjem izvoru Sv. Lucije, čija voda djeluje blagotvorno na vid.

Planinarski dom, oko čijeg su se kuharina razmjenjivala iskustva s prijašnjih pohoda, nekad je bio župni stan, ali je predan na korištenje "Skitacima". Nadajmo se da će i Skitača dobiti dasak novog života s modernim nomadičima, hodočasnicima našeg krajolika.

Evo što su o otvorenju planinarskog Doma rekli neki od nazoznih:

Rajko Tasić, prvi predsjednik društva

— Društvo smo osnovali 1993. godine, no još smo ranije bili "zaraženi" hodanjem i odlascima u prirodu. Osamdesetih smo godina splavarili na rijeci Tari, a kao svi pravi planinari pohodili smo i Triglav. Potaknula nas je zapravo želja da sve to omasovimo, da se upotpunimo novim članstvom, da Labinjani počnu drugačije razmišljati. Bili je dosta teško jer nije bilo tradicije planinarjenja. Naišli smo na razumijevanje biskupa Antuna Bogeticā, s kojim smo potpisali ugovor o korištenju bivšeg župnog stana u funkciji doma na dvadeset godina. Imamo dosta članova, ali malo mlađih, pa se nadam da će se to kasnije promjeniti.

Alan Šišinacki, direktor marketinga i prodaje u Holcimu

— Ljepo je vidjeti kako je grupa entuzijasta pokrenula ovakav projekt oživljavanja jednog ovako lijepog prostora. Drago nam je da smo s njima krenuli u ovaj projekt, te da smo, naravno, zajedno s drugim sponzorima, uspjeli doći i do današnjeg otvorenja. Uvjereni smo da će ovaj objekt privlačiti ljude u Skitaču, ali ćemo i mi kao Holcim našim poslovnim partnerima moći pokazati što smo dosad radili. Mladi ljudi koji su sudjelovali u projektu, poput Vedrana Kosa, i dalje će imati našu podršku, i nadam se da će što prije krenuti druga faza, u koju ćemo se također uključiti.

Josip Pino Knapić, načelnik Općine Raša

— Ovo je sigurno veliki korak za Rašu. Nadam se da će nakon građnje Doma i ta lokacija biti uvrštena u županijske turističke vodiće, posebno stoga što se ovdje za vedrih noći može vidjeti i Venecija.

Urs Fankhauser, predsjednik Uprave Holcima

– Lijepo je vidjeti što ljudi mogu postići ako se fokusiraju da se stvari obave u grupi. I dalje ćemo pomagati takve projekte, kao i ostale inicijative koje dolaze od samih mještana. Zato smo uostalom ovde, zato provodimo vrijeme s ovim ljudima, pokazujući da cijenimo njihove napore i želimo biti predani društvu i njegovoj dobrobiti. Važno je, međutim, da ljudi sami dođu s prijedlozima, planovima i idejama, da se organiziraju, a ne da im poduzeća nešto nameću. Imat ćemo planinarski dom na Skitači, izviđački centar u Tunarici, a ako se stanovnici organiziraju i društveni dom u bivšem kinu u Koromačnu. To možemo povezati s rezervatom magaraca "Liburna", gdje se provodi obrazovanje za okoliš i ovdješnjim arheološkim nalazištima, dakle imamo prostora za suradnju.

Tulio Demetlika,
gradonačelnik

– Postoji veliko zanimanje za pješačenje i planinarenje, pa smo htjeli potpomoći ovu inicijativu "Skitača". Svake je godine sve veći i veći broj planinara koji se 16. kolovoza uključuju u tradicionalni pohod na Skitaču. I strani se turisti tako upoznaju s našim čistim okolišem i prirodom, pa je Grad odlučio pomoći takvom vidu promocije. U sklopu posljednje akcije finansirali smo žbukanje i radove u unutrašnjosti u vrijednosti od 24 tisuće kuna, iako je i ranije bilo donacija.

Nenad Jelača, donedavni predsjednik Društva "Skitaci"

– Drago mi je što se poklopilo nekoliko faz. Dovršetak dijela doma, blagdan Sv. Lucije, na otvorenje su došli gotovo svi sponzori. Na njihovim licima mogu iščitati znakove zadovoljstva, ali i nevjерice što se više ljudi nije našlo koji bi potpomogli ovakav projekt. Nečeg ovakvo ljeđeg odista nigdje u Hrvatskoj nema. Ostvarit ćemo zacrtano i kad jednog dana dovršimo dom, zlatnim ćemo slovima ispisati imena sponzora. Sigurno će im biti drago, jer je to projekt koji će živjeti u srcima mnogih generacija.

OTPAD KROZ POVIJEST

tekst: Lori Luketa Dagostin

PROŠLOST

Tek su 1400. godine rimski Svetioci (pape) započeli uspostavljati i proširivati sustav kanalizacije, ali je problem neugodnog mirisa na ulicama i dalje prisutan.

S porastom stanovništva, a time i delikvencije i razbojništva, ruralno je stanovništvo zbog straha bilo prisiljeno skloniti se u unutrašnjost gradskih zidina pa su gradski parkovi zamijenjeni novim visokim zgradama da se što bolje iskoristi postojeći prostor.

Dok su se prije organski otpaci koristili za gnojidbu polja i parkova, sada bivaju bacani kroz prozor na ulice i čine ogromne količine smeća.

Najboljim načinom za rješenje tog problema smatrali su da čistače ulica zamijene – svinjama! One su slobodno šetale ulicama, čistile ih od kuhinjskih ostataka, ali i onečišćavale svojim izmetom.

U pojedinim slučajevima gradske su vlasti bile prisiljene ograničiti broj svinja, ili ograničiti ovu "aktivnost" na nekoliko sati dnevno.

Još uvijek se sadržaj iz noćnih posuda bacao kroz prozor, a kućni tekući otpad slijevao se izravno na ulicu. Samo su dobrostojeći građani imali ispod svojih kuća iskopane jame u kojima su skupljali otpad.

U to doba nitko nije bio zabrinut zbog činjenice da ultično smeće može doći do gradskih izvora pitke vode i time izazvati opasne epidemije.

Ovakvo stanje potrajalо je sve do kraja XVII. i početka XVIII.

stoljeća, tj. do pojave velikih znanstvenih otkrića i tehnoloških izuma. Proces koji je omogućio korištenje novih izvora energije za pogon strojeva, nazvan industrijska revolucija, dovodi do novih ekonomskih i socijalnih promjena. Godine 1765. J. Watt je u Engleskoj izradio prvi parni stroj koji je ubrzo našao primjenu u industriji tekstila, u metalurgiji, tipografiji...

Industrijski razvoj dovodi do demografskog porasta i nastanka značajnih gradova.

Usponu bogate građanske klase, čiji su predstavnici industriјalci i bankari, suprotstavila se velika masa najamnih radnika – proletarijat, koji rade u nesnosnim uvjetima. Tome se pridružuju i loši higijenski uvjeti u kojima se nalaze gradovi.

Industrijski objekti i tvornice grade se uz tokove rijeke u koje se izravno ispuštao otpad. Na taj su način čisti vodenim tokovima ubrzo postali kaljuže. Uz to, sve se više ljudi seli u gradove napuštajući poljoprivredu, čime se povećavao broj stanovnika, a time i količina otpada.

Epidemije kolere i tifusa bile su česta pojava i ubirale su velik broj žrtava, sve dok se nije otkrilo da su uzrok epidemijama zagađene vode. Kraj XIX. stoljeća označava druga industrijska revolucija koja se oslanja na korištenju električne energije. Godine 1830. Faraday otkriva dobivanje električne energije okretanjem bakrenog diska između magnetskih polova. Time se rađa nova industrijska grana za proizvodnju električne energije, koja 1880. godine Edisonovim izumom električne žarulje dobiva dodatni impuls.

Ubrzano zatim počinje korištenje naftnih derivata i ugljena kao pogonskog goriva za termoelektrane i prve motore. Godine 1850. Young postavlja temelje za dobivanje benzina iz nafte, a 1860. usavršen je prvi benzinski motor nakon čega 1885. godine započinje proizvodnja automobila.

U isto vrijeme raste i količina industrijskog otpada.

Na sreću, sve do sredine XX. stoljeća najčešći kućni otpad bio je pepeo i ostaci hrane. Naši djedovi i pradjedovi pridavali su više pažnje i razumijevanja rabljenim stvarima i dva su puta razmisili prije nego li što su nešto odbacili.

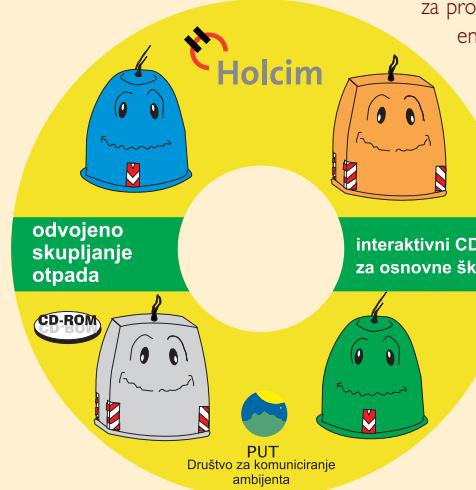
Organske otpatke koristili su za ishranu domaćih životinja i gnojidbu vrtova, a ostali su se predmeti popravljali kod spretnih obrtnika: kožari su popravljali torbe, brusaci noževe, krojačice prekrjale odjeću...

Ovakvim postupanjem ograničavalo se stvaranje većih količina otpada pa se sve do 60-ih godina u mnogim općinama nisu postojale posebne službe za zbrinjavanje otpada.

NASTAVLJA SE U SLJEDEĆEM BROJU...

! Znate li da...

... je Holcim, u želji da potiče edukaciju djece i razvijanje svijesti o brizi za okoliš, ove godine pomogao da Udruga "Put" napravi interaktivni CD, koji djeci na zabavan način objašnjava što znači selektivno sakupljanje otpada. Kako bi djeca prošla kroz cijelokupnu edukaciju, za iduću je godinu predviđeno da se u osnovnim školama u nekoliko gradova Istre organizira edukacija i ekološke radionice.

OPĆINA RAŠA DOBILA NOVI GRB

Rudarska svjetiljka kao putokaz za bolju budućnost

Sjećanje na težak, gotovo mučnički rudarski posao, ali i bolju budućnost osnovna je simbolika koju Općina Raša svojim novim grbom prenosi žiteljima i gostima. Znakovlje tog – kako ga mnogi nazivaju - najmlađeg grada u Istri, izgrađenog za talijanske vladavine 1937. godine, usvojeno je na nedavnoj sjednici Općinskog vijeća. Novi grb sastoji se od plave podlage s rudarskom svjetiljkicom.

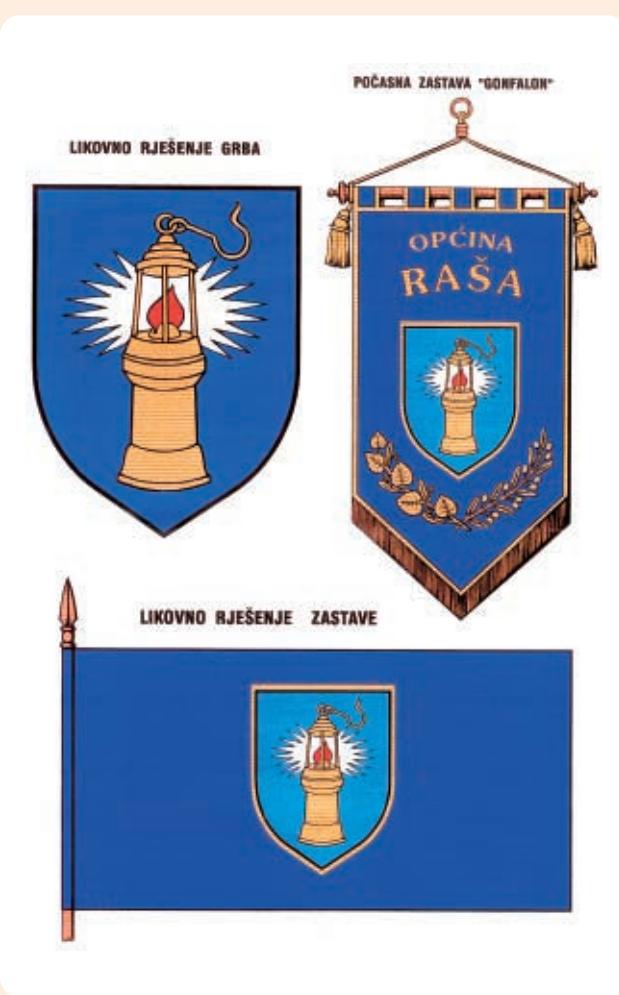
Taj poznati rudarski rekvizit, zao je načelnik Općine Raša Josip Pino Knapić na prijemu povodom blagdana zaštitnice rudara sv. Barbare, 4. prosinca, naglašava bolji, ljestvi, svjetli dio ruderstva. Predmet je to koji je rudarima ukazivao na svjetlo, izlaz iz tame odnosno bolju budućnost; predskazivao susret s najmilijima, dugo žuđeni počinak i označavao kraj još jednog radnog dana.

Likovno rješenje izradila je rječka tvrtka Heraldic Art, predviđevši tri moguća načina primjene. Redovni grb i zastava nose samo plavu po-

dlogu i svjetiljku, dok su njihovoj svečanoj, tzv. "gonfaloni" inaćici pridodane grančice lipe i masline, koje simboliziraju mir, ljekovitost i okrepnu. Raša je jedino mjesto u Hrvatskoj u čijem je znakovlju svjetiljka, što će, smatra načelnik, dodatno doprinijeti njenoj prepoznatljivosti. Sam postupak odlučivanja bio je ponešto otežan činjenicom što zbog svoje "mladosti" to mjesto nije posjedovalo povjesni grb.

Općina Raša imala je, doduše, i ranije svoj zaštitni znak, koji nije mogao dobiti potvrdu nadležnog Povjerenstva Ministarstva pravosuđa zbog odsustva heraldičkih elemenata i prestiliziranosti. Kao takav, rečeno je na posljednjoj sjednici Vijeća, mogao se upotrebjavati samo kao obilježje udruga i tvrtki, ali ne i jedinice lokalne samouprave. Sastojao se od stilizirane obrade motiva Crkve sv. Barbare s raškog trga i bijele podloge.

Kristian Stepčić Reisman

Boh pomoga!

Jedon šlovek je trdo verva va Boga, sako nedeljo je hodil va crkvo, se je prečišćeva i je dava limozino i za radi tega je verva nake da će ga Bog pomoći kada mu bude robilo. Tako se trefilo da je mora na svojega tovara nakrcat jeno velo i teško vreću ku je z obemi rukami moga jušto malo dignut s tla, a blizu ni bilo jedinoga ki bi mu pomoga. I ca je moga? Se je dobro namesti poli tovara, je rekla: "Boh pomoga!", zgrabi ono vreću i so moći zamohnu z nju tovaro na život!

Vreća je šla na tovara, ma je zajno na drugo bondo spuznula nošta. Šlovek je šo z druge bondi, se je namesti i je rekla: "Boh pomoga, ma ne previše!"....

pripremio Robi Selan

Dva deca vode

Priša Vlah va oštarijo, se za stol i zavopi konobarice:
"Mala, daj dva deca vode!"
I konobarica mu donese dvo deca vodi.
"Ma, ne dva deca vode!" rece Vlah
"Nego daj dva deca vina vode!"

Sacega se more trefit po pute

Na ceste med Labin i Rašo, na đire ozgora Krapna je spomenik partizanu ki su tuka kvarnor i trete napali na jeno nemaško kolono. Ni bilo leto, a ni Nemci ne so bili turisti. Posakrivaju se naši lepo po busah i zoda stenah i s puškami cekajo Nemci. Muce, situacija je napeta i samo cekajo.

I cekajo.
I cekajo i cekajo – Nemci nikakor da prido!
Najzod se je jedon jovi: "Ma, da njin se ni co trefilo po pute?"